

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0425U000160

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 20-05-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Борщ Ольга Іванівна

2. Olha I. Borshch

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 13.00.04

Назва наукової спеціальності: Теорія і методика професійної освіти

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 14-05-2025

Спеціальність за освітою: 13.00.04 Теорія і методика професійної освіти

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 64.053.01

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.01.01, 14.01.07

Тема дисертації:

1. Педагогічні умови розвитку методичної компетентності вчителів початкових класів у науково-методичній роботі опорного закладу освіти
2. Pedagogical conditions for the development of methodical competence of primary school teachers in the scientific and methodical work of a hub educational institution

Реферат:

1. Дисертаційна робота присвячена проблемі педагогічних умов розвитку методичної компетентності вчителів початкових класів у науково-методичній роботі опорного закладу освіти. Доцільність вивчення порушеної проблематики визначено низкою суперечностей, що мають місце в педагогічній теорії та практиці між: потребами суспільства у висококваліфікованих вчителів початкових класів опорного закладу освіти, здатних надавати методичну допомогу учасникам освітнього процесу, створювати авторську методичну систему навчання, проводити наукові дослідження у сфері початкової освіти та недостатньо високим рівнем сформованості їхньої методичної компетентності; потенційними можливостями опорного закладу освіти для розвитку методичної компетентності вчителів початкових класів та недостатнім оновленням науково-

методичної роботи цього типу закладу; професійними кваліфікаційними вимогами, згідно трудових функцій вчителя закладу загальної середньої освіти, до розвитку і саморозвитку методичної компетентності вчителів початкових класів опорного закладу освіти, оновлення змісту й напрямів науково-методичної роботи в ньому, опанування новим методичним інструментарієм та нерозробленістю педагогічних умов підвищення рівня методичної компетентності вчителів початкових класів у науково-методичній роботі опорного закладу освіти. Наукова новизна здобутих результатів дослідження полягає в тому, що: п вперше обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови розвитку методичної компетентності вчителів початкових класів у науково-методичній роботі опорного закладу освіти, як-от: активізація потреби саморозвитку методичної компетентності вчителів початкових класів в опорному закладі освіти, оновлення змісту й напрямів науково-методичної роботи вчителя початкових класів опорного закладу освіти опанування новим інструментарієм здійснення самоаналізу методичної компетентності вчителів початкових класів; розкрито мотиваційно-акмеологічну, когнітивно-процесуальну, рефлексійно-аналітичну складові зазначеної компетентності; представлено графічне відображення самоаналізу розвитку методичної компетентності вчителя початкових класів у вигляді профілю для різних кваліфікаційних категорій; визначено критерії (потребнісно-пізнавальний, знаннєво-діяльнісний, рефлексійно-коригувальний) з відповідними показниками рівнів розвитку методичної компетентності вчителів початкових класів (продуктивно-перетворювальний, оптимальний, початковий); п уточнено суть поняття «методична компетентність вчителя початкових класів опорного закладу освіти» як динамічна інтегрована особистісно-професійну якість педагога, котра містить знання й уміння моделювати зміст початкової освіти до обов'язкових результатів навчання учнів молодших класів, формувати і розвивати їхні ключові компетентності і наскрізні вміння, визначені державним стандартом освіти, здійснювати інтегроване навчання в початкових класах, добирати й використовувати сучасні ефективні методики і технології навчання і виховання, комунікувати та взаємодіяти з учасниками освітнього процесу в безбар'єному середовищі опорного закладу освіти, поняття «розвиток методичної компетентності вчителя початкових класів опорного закладу освіти», поняття «науково-методична робота вчителя початкових класів»; виявлено фактори впливу на здійснення самоаналізу методичної компетентності вчителів початкових класів (адміністративно-управлінські, соціально-психологічні); п подальшого розвитку набули питання, що стосуються впровадження інноваційних підходів до підвищення фахового рівня педагогів у системі науково-методичної роботи опорного закладу освіти, розробки моделей індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагогів із урахуванням кваліфікаційного рівня та потреб освітнього середовища. Практичне значення одержаних результатів полягає у впровадженні педагогічних умов розвитку методичної компетентності вчителів початкових класів у науково-методичній роботі опорного закладу освіти, що сприяє підвищенню їх кваліфікації та особистісно-професійному зростанню впродовж життя, активізації їхнього творчого потенціалу, удосконаленню форм і методів науково-методичної роботи, а також покращує результати навчання учнів початкової школи. Матеріали дослідження упроваджені в опорні заклади освіти, про що свідчать довідки, а також рекомендовано використовувати під час реалізації освітньо-професійної програми «Початкова освіта» зі спеціальності 013 Початкова освіта для першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти.

2. The dissertation conducts a comprehensive study of the problem of developing the methodological competence of primary school teachers in the scientific and methodological work of a hub educational institution based on the essential ideas of methodological approaches, namely, acmeological, andragogical, activity, competence, and personality-oriented. Based on the results of the analysis of psychological, pedagogical and methodological literature, the essence of the problem of developing the methodological competence of primary school teachers in the scientific and methodological work of the hub educational institution is revealed, which is that a modern teacher should be an agent of change, constantly improve and develop his or her own potential, develop and implement innovative teaching methods, provide equal access to students, to form a student with new creative thinking, socially adapted to life, able to use knowledge and skills throughout life. The concept of «methodological competence of primary school teachers of a hub educational institution» is defined as a dynamic integrated

personal and professional quality of a teacher, which includes knowledge and skills to model the content of primary education to the mandatory learning outcomes of primary school students, to form and develop their key competencies and cross-cutting skills defined by the state education standard, to implement integrated learning in primary school, to select and use modern effective methods, technologies of teaching and upbringing, to communicate and interact with participants in the educational process in a barrier-free environment of the hub educational institution. The study reveals the motivational-acmeological, cognitive-procedural, reflexive-analytical and analytical components of primary school teachers' methodological competence. The concepts of «development of primary school teachers' methodological competence» and «scientific and methodological work of primary school teachers» are clarified, which provides a holistic vision of the role and importance of primary school teachers' methodological competence as well as ways to improve pedagogical skills. The potential capabilities of the hub educational institution for the development of methodological competence of primary school teachers are identified. The strengths include equal access to quality education, modern material and technical support, an open educational environment for the exchange of experience between teachers, the creation of a barrier-free space and learning and play environment, research activities and the implementation of author's methodological developments. In accordance with these components of the methodological competence of primary school teachers of a hub educational institution, the results of pedagogical diagnostics of respondents, the criteria with the corresponding indicators of the levels of development of the methodological competence of primary school teachers that were specified are the following: the need-based cognitive criterion (motivation for professional development; formation of cognitive interest); content and activity criterion (availability of deep theoretical and methodological knowledge in the field of pedagogy, teaching methods and psychology of primary school students; ability to effectively plan lessons, select and apply appropriate methods and approaches to teaching, organize the educational process in accordance with educational standards; ability to organize students' educational activities, apply modern methods and adapt them to individual needs of students); reflective and corrective criterion (teachers' ability to analyze own pedagogical activity and students' learning outcomes; ability to identify problematic aspects of work and correct them; development of selfassessment and self-analysis skills). The pedagogical conditions for the development of primary school teachers' methodological competence in the scientific and methodological work of a hub educational institution are substantiated, namely, activation of the needs for selfdevelopment of primary school teachers' methodological competence in a hub educational institution, updating the content and directions of scientific and methodological work of primary school teachers of the hub educational institution, mastering new tools for self-analysis of primary school teachers' methodological competence.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Борщ О. І. Підготовка вчителя початкових класів до забезпечення наступності навчання дітей старшого дошкільного і молодшого віку. Засоби навчальної та науково-дослідної роботи : зб. наук. праць. Харків : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2014. Вип. 42. С. 32–37.
- Борщ О. І. Формування опорних закладів освіти в умовах децентралізації України. Науковий журнал «KELM (Knowledge, Education, Law, Management)». 2020. № 6 (34). С. 34–38.

- Борщ О. І. Організаційно-педагогічні засади розвитку методичної компетентності вчителів початкових класів опорних закладів освіти. Актуальні питання у сучасній науці. 2024. № 10 (28). С. 597–606.
- Борщ О. І. Інноваційний підхід до самооцінки вчителя початкових класів: графічний профіль методичної компетентності. Актуальні питання у сучасній науці». 2024. № 11 (45). С. 175–180.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бойчук Юрій Дмитрович
2. Yurii D. Boichuk

Кваліфікація: д. пед. н., професор, академік, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8583-5856

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хомич Лідія Олексіївна
2. Lidia O. Khomych

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1130-4395

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21593122

Місцезнаходження: вул. Максима Берлинського, буд. 9, Київ, 04060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шпак Валентина Павлівна

2. Valentyna P. Shpak

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125622

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 81, Черкаси, Черкаський р-н., 18031, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Бойчук Юрій Дмитрович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Зеленська Людмила Дмитрівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Новолокін Антон Володимирович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна